

УДК 329

Ющенко А., студент II курсу, групи БППК-24
Київський національний університет технологій та дизайну

Науковий керівник: Кипич І. В., к.ю.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну

ОРГАНІЗАЦІЙНІ СТРУКТУРИ ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ: АДАПТАЦІЯ ТА ВИЖИВАННЯ

Організаційна структура політичної партії – це система внутрішніх органів і підрозділів, що формується відповідно до статуту партії та законодавства. Вона була закладена ще у XIX-XX століттях французьким соціологом, політологом, юристом, державознавцем та міжнародним консультантом Морісом Дюверже, саме тоді почали виникати перші масові політичні партії, і з того часу розвивалися під впливом політичних процесів. До складу політичної партії, зазвичай, входить з'їзд як найвищий орган, центральні керівні органи, виконавчі структури, контрольно-ревізійні комісії, місцеві та регіональні осередки, а також молодіжні та спеціалізовані спілки. Ця система покликана забезпечити ефективне функціонування партії, представництво інтересів громадян та участь у політичному процесі [1, 3].

В умовах воєнного часу організаційні структури політичних партій зазнають дуже суттєвої трансформації та змін. По-перше, відбувається централізація процесів, адже є необхідність діяти оперативно у процесі з прийняття рішень, що змушує зосереджувати владу в керівному ядрі партії. По-друге, географічна реструктуризація виявляється через переміщення та перерозподіл осередків, оскільки чимала частина територій тимчасово окупована чи може бути тимчасово окупованою, або навіть небезпечною для роботи. По-третє, цифровізація партійної діяльності стає ключовим інструментом, адже онлайн-зустрічі, платформи для комунікації та цифрові технології забезпечують підтримання зв'язку з членами партії та виборцями. По-четверте, функціональна переорієнтація виявляється у зміщенні акцентів із класичної виборчої роботи на підтримку громадян, гуманітарні ініціативи, волонтерство, та інформаційні кампанії [2].

Стратегії виживання політичних партій у воєнний час можна умовно поділити на три моделі. Консолідаційна модель передбачає зміцнення партії навколо лідера та основного ядра, коли всі ресурси спрямовуються на збереження єдності. Адаптивна модель спрямована на швидке пристосування до нових умов, використання цифрових засобів і зміни у формах організаційної роботи. Трансформаційна модель, у свою чергу, передбачає глибші зміни, які можуть призвести до повного оновлення партійної структури, нових цінностей та способів взаємодії з громадянами.

Політичні партії у воєнний час стикаються з низкою викликів і водночас новими перспективами. Серед головних труднощів є питання фінансування, адже ресурсна база звужується, а державна допомога може бути, достатньо, обмеженою [4, 5]. Також важливою проблемою стає питання збереження кадрового потенціалу, оскільки значна кількість активістів та членів партії мобілізується або змушена була залишити країну. Особливе значення має підтримка зв'язку з електоратом, адже саме довіра виборців і

вміння адаптувати комунікацію до певних умов часу, а саме війни і визначають перспективи до подальшого розвитку. Попри всі труднощі, воєнний час створює й умови для оновлення партій, адже ті, хто зможе ефективно адаптуватися до нового часу, матимуть значно сильніші позиції у повоєнному політичному середовищі в майбутньому на перспективу [2, 3].

Партії, які зможуть успішно пройти випробування війною, отримають унікальні перспективи для розвитку. Досвід швидкої адаптації, здатність підтримувати контакт із виборцями та виконувати не лише політичні, а й соціально-гуманітарні функції лише зміцнить їх авторитет. Та разом із цим у повоєнний період такі партії матимуть не просто організаційну перевагу перед іншими, але й значно вищий рівень довіри суспільства, що дозволить їм зайняти сильні позиції у майбутньому політичному житті країни.

Отже, у воєнний час політичні партії змушені змінювати свої минулі та застарілі для нового часу свої організаційні структури, щоб залишатися дієвими у майбутньому та зберігати зв'язок із суспільством і на далі. Їхнє виживання залежить в першу чергу від того чи здатні вони до швидкої адаптації, консолідації та впровадження та використання нових форм діяльності. Бо ті партії, які зможуть ефективно трансформуватися, отримають вагомі перспективи в майбутньому у післявоєнному політичному житті.

Список використаних джерел:

1. Їжак О. Політична система України в умовах війни. Національний інститут стратегічних досліджень. 2022. 7 листопада. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/politychna-systema-ukrayiny-v-umovakh-viyny> (дата звернення: 02.10.2025).
2. Сапожнік А. Трансформація політичних партій в Україні. Публічна політика і державне управління в умовах війни. 2024. 11 травня. URL: <https://jppasa.donnu.edu.ua/article/view/15765> (дата звернення: 02.10.2025).
3. Адаптивні зміни політичного поля України в умовах війни / Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України. Київ, 2024. Ч. 1, розд. 1. С. 24–39. URL: <https://book.ipiend.gov.ua/catalog/book/497> (дата звернення: 02.10.2025).
4. Фінансування партій під час війни: Скільки витратив бюджет. МінфінМедіа. 2024. 15 квітня. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2024/04/15/125091085/> (дата звернення: 02.10.2025).
5. Понад 1,6 млрд грн виділила держава в час війни на фінансування партій за останні два роки. Хто і скільки отримує. БукІнфо. 2024. 15 травня. URL: <https://bukinfo.com.ua/polityka/ponad-1-6-mlrd-grn-vydilyla-derzhava-v-chas-viyny-na-finansuvannya-partiy-za-ostanni-dva-roky-hto-i-skilky-otrymuye> (дата звернення: 02.10.2025).